

ARREST VAN HET HOF
VAN 19 JANUARI 1982 ¹

Ursula Becker
tegen Finanzamt Münster-Innenstadt
(verzoek om een prejudiciële beslissing,
ingediend door het Finanzgericht Münster)

„Werking van richtlijnen”

Zaak 8/81

Samenvatting

1. *Handeling van een instelling — Richtlijnen — Werking — Niet-uitvoering door Lid-Staat — Recht van particulieren zich op richtlijn te beroepen — Voorwaarden (EEG-Verdrag, artikel 189)*
2. *Handeling van een instelling — Richtlijnen — Richtlijn die Lid-Staten een discretionaire bevoegdheid laat — Inhoudelijk op zichzelf staande bepalingen die door particulieren kunnen worden ingeroepen (EEG-Verdrag, artikel 189; richtlijn nr. 77/388 van de Raad)*
3. *Fiscale bepalingen — Harmonisatie van wetgevingen — Omzetbelasting — Gemeenschappelijk stelsel van belasting over toegevoegde waarde — Vrijstellingen voorzien door Zesde richtlijn — Keuzerecht van belastingplichtigen — Uitvoering — Bevoegdheden van Lid-Staten — Grenzen (Richtlijn nr. 77/388 van de Raad, artikel 13 B en C)*
4. *Fiscale bepalingen — Harmonisatie van wetgevingen — Omzetbelasting — Gemeenschappelijk stelsel van belasting over toegevoegde waarde — Vrijstellingen voorzien door Zesde richtlijn — Werking binnen het stelsel van belasting over toegevoegde waarde (Richtlijn nr. 77/388 van de Raad)*
5. *Fiscale bepalingen — Harmonisatie van wetgevingen — Omzetbelasting — Gemeenschappelijk stelsel van belasting over toegevoegde waarde — Vrijstellingen voorzien door Zesde richtlijn — Vrijstelling voor kredietbemiddeling — Mogelijkheid van particulieren om bij niet-uitvoering van richtlijn beroep op desbetreffende bepaling te doen — Voorwaarden (Richtlijn nr. 77/388 van de Raad, artikel 13 B, sub d-1)*

¹ — Procestaal: Duits.

1. Met de dwingende werking die in artikel 189 aan de richtlijn wordt toegekend, ware het onverenigbaar, principieel uit te sluiten dat de daarbij opgelegde verplichting door betroffenen personen kan worden ingeroepen. Met name in gevallen waarin het gemeenschapsgezag de Lid-Staten bij richtlijn heeft verplicht een bepaalde gedragslijn te volgen, zou het nuttig effect van zodanige handeling worden verzwakt, wanneer de justitiabelen zich daarop in rechte niet zouden mogen beroepen en de nationale rechterlijke instanties daarop geen acht zouden mogen slaan als op een element van gemeenschapsrecht. Mitsdien kan een Lid-Staat die de door de richtlijn voorgeschreven maatregelen niet tijdig heeft getroffen, het feit dat hij zijn uit de richtlijn voortvloeiende verplichtingen niet is nagekomen, niet aan de particulieren tegenwerpen. Wanneer dus de bepalingen van een richtlijn inhoudelijk gezien onvoorwaardelijk en voldoende nauwkeurig lijken te zijn en uitvoeringsmaatregelen niet tijdig zijn getroffen, kunnen die bepalingen worden ingeroepen tegenover elk nationaal voorschrift dat niet met de richtlijn in overeenstemming is; hetzelfde geldt wanneer die bepalingen rechten vastleggen die de particulieren tegenover de Staat kunnen doen gelden.
2. Ofschoon de Zesde richtlijn — nr. 77/388 van de Raad betreffende de harmonisatie van de wetgevingen der Lid-Staten inzake omzetbelasting — de Lid-Staten ontegenzeggelijk een meer of minder ruime beoordelingsvrijheid bij de uitvoering van sommige bepalingen laat, kan de particulieren toch niet het recht worden ontzegd een beroep te doen op die bepalingen die naar hun inhoud uit hun verband kunnen worden losgemaakt en als zodanig toegepast. Deze minimum waarborg ten gunste van de particulieren die door het niet uitvoeren van de richtlijn zijn geschaad, vloeit voort uit het dwingende karakter van de verplichting die de Lid-Staten bij artikel 189, derde alinea, EEG-Verdrag is opgelegd. Deze verplichting zou volstrekt onwerkzaam zijn indien de Lid-Staten door hun stilzitten zelfs die rechtsgevolgen teniet konden doen, die sommige bepalingen van een richtlijn op grond van hun inhoud in het leven kunnen roepen.
3. Artikel 13 C van richtlijn nr. 77/388 verleent de Lid-Staten geenszins de bevoegdheid de in onderdeel B voorziene vrijstellingen op enigerlei wijze aan voorwaarden te binden of te beperken; krachtens die bepaling zijn de Lid-Staten enkel bevoegd degenen die voor die vrijstellingen in aanmerking komen, in meer of minder ruime mate de mogelijkheid te bieden zelf voor belastingheffing te kiezen, zo zij menen dat zulks in hun belang is.
4. Volgens het stelsel van richtlijn nr. 77/388 doen degenen die aanspraak kunnen maken op vrijstelling, juist doordat zij van deze mogelijkheid gebruik maken, enerzijds noodzakelijkerwijze afstand van het recht op aftrek van voorbelasting, terwijl zij anderzijds, omdat zij van de belasting zijn vrijgesteld, deze ook niet kunnen afwentelen op degenen te wier behoeve zij hun diensten verrichten, zodat rechten van derden in beginsel niet kunnen worden aangetast.
5. Een kredietbemiddelaar kon zich na 1 januari 1979 beroepen op het be-

paalde inzake de vrijstelling van omzetbelasting voor de omzet uit kredietbemiddeling in artikel 13 B, sub b-1, van richtlijn nr. 77/388, ook indien de richtlijn nog niet was uitgevoerd en mits hij de belasting niet had

afgewenteld op degenen te wier behoefte hij de dienst had verricht, zonder dat de Staat hem kon tegenwerpen dat de richtlijn nog niet ten uitvoer was gelegd.

In zaak 8/81,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van het Finanzgericht Münster, in het aldaar aanhangig geding tussen

URSULA BECKER, zelfstandig kredietbemiddelaar, te Münster,

en

FINANZAMT MÜNSTER-INNENSTADT,

om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van artikel 13 B, sub d-1, van de Zesde richtlijn van de Raad van 17 mei 1977 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen der Lid-Staten inzake omzetbelasting — Gemeenschappelijk stelsel van belasting over de toegevoegde waarde: uitforme grondslag (nr. 77/388/EEG),

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: J. Mertens de Wilmars, president, G. Bosco, A. Touffait en O. Due, kamerpresidenten, P. Pescatore, Mackenzie Stuart, A. O'Keefe, T. Koopmans, U. Everling, A. Chloros en F. Grévisse, rechters,

advocaat-generaal: Sir Gordon Slynn
griffier: A. Van Houtte

het navolgende